

De nemcsak erről, hanem arról is, hogy *maga Isten is az ő oldalukon áll*: ugyanis a „tiétek az Isten országa”, „majd kielégítenek”, „nagy jutalmatok lesz a mennyben” (Lk 6,20-23), „majd nekik is irgalmaznak”, „ők Isten fiai” (Mt 5,7.9), „az angyalok Ábrahám ölébe vitték” (Lk 16,22), „Atyám áldottai” (Mt 25,34) kifejezéseket nyugodtan fordíthatjuk így: a ti oldalatokon áll Isten, a tiétek Isten, veletek van és lesz Isten. Áttételesen ide vonatkoztathatjuk azokat a helyeket is, ahol Jézus arról beszél, hogy nem azokat jött hívni, akik magukat igaznak tartják (mert ezek többnyire a társadalom nagyjai és hatalmasai), hanem a magukat bűnösnek tartókat (mert ezek többnyire a társadalom kicsinyei): Mt 9,13; Lk 19,1-10, illetve arról, hogy Isten jobban örül egyetlen megtérő bűnösnek, mint kilencvenkilenc igaznak, akik azt állítják magukról (vö. Lk. 16,15!), hogy nincs szükségük megtérésre (Lk 15,1-2.3-7.8-10; vö. még Lk 15,11-32; 18,9-14).

E tanításait Jézus számos szimbolikus cselekedettel erősítette meg, ezekből most csak kettőt emelünk ki: a szegények teherhordó állapotán, a számaron vonult be Jeruzsálembe (Mk 11,1-11), és főként: a szegénység, a kicsiség és az üldözöttség teljességében, a kereszten fejezte be életét.

3. *Az okozat árulkodik az okról.* – Tegyük fel, hogy Jézus *tanításából* nem maradt volna fenn semmi, csak az életéről tudnánk annyit, hogy nyilvános működését tanítással, gyógyítással és ördögűzéssel töltötte, majd alig háromszázötven évvel később, a kereszténység után népének politikai és vallási hatalmasai a kor akasztófáján kivégezték, ráadásul úgy, hogy e cél érdekében az elnyomott ország politikai és vallási vezetői nem átlottak szövetkezni az (általuk egyébként mélységesen gyűlölt) megszálló hatalom legfőbb képviselőivel. Ennyi is elég lenne ahhoz, hogy meglehetősen biztos választ adjunk a dolgot az ok-okozati összefüggést kellene fölfedeznünk, amelyben az okozat árulkodna az okról. Ugyanis *gyógyításért és ördögűzésért nem szokás embereket kivégezni*, vagy ha mégis megesik (a mitikus-mágikus ókorban ez nem zárható ki), akkor sem az ország belügyminisztériuma és egyházi főhatósága szokott ezzel foglalkozni, beleértve a legfőbb politikai és vallási vezetőt is (hanem a helyi hatóságok), s pláne nem a megszálló hatalom legfőbb képviselőjének bevonásával, tőle megszerzett engedéllyel és eszközökkel. Tehát *csakis a tanításában kereshető kivégzésének az oka!* Ebből pedig kényszerítő erővel következik, hogy ennek a tanításnak (vagy legalábbis következményeinek) *olyan elemeket (is) kellett tartalmaznia, amelyek a legmesszebb menően keresztelték a kor társadalmi nagyjainak, a politikai és vallási vezetőknek az érdekeit, azaz beleszólást jelentettek társadalmi-politikai kérdésekbe.*

Mindezek után is természetesen bárki azt mondhatja, hogy egyrészt Jézus csak tanításával szölt bele

társadalmi-politikai kérdésekbe, de tettekkel nem avatkozott bele ezekbe, másrészt még tanításában is megmaradt az egyes emberekhez intézett morális intelmeknél, és sohasem biztatott a társadalmi és politikai struktúrák megváltoztatására.

Röviden a következőket felelhetjük ezekre az ellenvetésekre. Ami az elsőt illeti: *Aki „politikájában” eleve lemond a szúró-, vágó- és lőfegyverekről, annak aligha marad más „fegyver” a kezében, mint a szó...* Ami a másodikat illeti: Egyfelől Jézus korának társadalmi korántsem volt annyira „társadalmisított” és „strukturizálódott”, mint a miénk. Másfelől amint a szentírás egésze sem, úgy Jézus maga sem akart mindenkor minden kérdésre választ adni; de megadta azokat az alapelveket, amelyekből mindenkor minden problémájára kikövetkeztethető a válasz. És ezeknek a következtetéseknek a levonása, legalábbis Jézus követői számára, kötelesség.

Emellett persze készségesen elismerjük, hogy *Jézus elsődlegesen nem társadalmi reformer volt. De abból, ami elsődlegesen volt, tudniillik az Ige hirdetője (vö. Mk 1,38), ez is következik.*

KIRÁLY INNÁCZ

GENERÁCIÓS GÚLA EGYÜTTMŰKÖDÉSÜNK MEGFONTOLÁSÁRA

Gimis korunkban a testnevelési órákon rendre előkerült a gúla építésének gyakorlata. Akkor is, ha nem tornászok, hanem főként röplabdások voltunk. Egyszerűen fogalmazva ez nem más, mint kialakított testhelyzetekre, egyensúlyi elosztásra, egymásra épülően összefogódzó emberek sportos-akrobatikus testi építménye. A lányok még élvezték is. Mi fiúk legfeljebb abban akartunk villogni, amiben volt bátorsági, vagánysági, erőfitogtatási elem. Ami megmaradt bennem, az az emberi képességeknek, lehetőségeknek együttműködő, egyensúlyra figyelő csodás jelensége. Beismerem, hogy az ember a maga helyét nem az önmagáról alkotott, sokszor csak vágyott kép alapján találja meg a gúlában. Én sportolóként is súlyos voltam. Súly és erő alapján alapozó embernek voltam jó. Az építmény felsőbb szintjeiben mások

voltak. Izmosak, könnyűek, egyensúlyozni és akrobatikusan homorítani tudók. Ezeknek a helyeknek, szerepeknek megállapításában igen jelentős szerepet játszott Zsiga bácsink, az edzőnk, sporttanárunk. Felügyelete, vezénylése sok balesettől mentett meg bennünket. A lelkes, vagánykodó dilettantizmus ugyanis nagyon balesetveszélyes.

A generációk egymáshoz való viszonyának egyik megfontolási lehetősége ez a gúla-kép. Az emberi történelem legtragikusabb ténye, hogy a szépen felépített, kifejlesztett élettereket egy-egy új „fejlövés” lebombázza, elpusztítja. Nero felégetteti Rómát, hogy megépíttethesse az általa gondolt várost. A régi nem volt jó neki, hát elpusztítással indította a maga elvárásolt elképzelését. Diktátorok, világháborúkat elindító, elvesztő, illetve megnyerő erők romokat és hullahegyeket produkálva akartak újat újként létrehozni. A történelem nem az organikus, egymásra támaszkodó fejlődés példája. Azonban lehet úgy bontani, hogy ezzel az építkezést szolgáljuk. Mi például mindegyik házunk építéséhez bontással biztosítottuk az alapanyagot. Emberi életek és egyéb értékek pusztítása nélkül is lehet újat álmodni és építeni. Értékkörző magatartás ad esélyt az érték tovább fejlesztésére.

Vannak értékek, melyek egész életünket hivatottak meghatározni. Vannak alapok. Ilyenek számunkra a Jézustól tanult elvek. Ezeket nem illik egy könnyed vállrándítással kezelni, és félresöpörni, ha éppen erre van kedvem. Istentől eredeztetett értékszemplélet minden ember számára megfontolandó. Ez nem egy ember, egy csoport, egy mozgalom kisajátított gondolata. Tény, hogy amint a sült galamb, úgy a „kincs” sem röpül be az ablakon. Tény, hogy az anyatejjel sem épül be életünkbe a jézusi értékszemplélet. Tény, hogy a tudatátalakító megtérés megmarad személyes feladatnak. A kincset talált ember nem előállítja ezt a kincset, hanem megtalálva, ehhez rendezi életét. Az ember rendre kiemel valamiket ebből az alapértékből, és háttérben hagy valamiket. Mindenki és minden emberi összekapcsolódás kialakítja a maga értékszemplélete szerinti gúláját. A szerzetesrendek koktéjljai annak megfelelően alakultak, hogy melyik értéket emelték az első helyre: a tanítást, miként a piaristák, az imádságot, miként a kontemplatív rendek, a karitást, miként a Teréz anya nővérek vagy a ferencesek...

Egy bokros mozgalom ugyan mit emel ki az Istennek tetszeni akarás értékeiből? Amit a történelmi helyzet kikényszerít. Például az erőszakmentességet a tankok világában. Például az adástörvényt a mammonimádó tülekedésben. Például a szolgálatot a bársonyszékekért küszködő hatalmi éhség világában. Lehetséges, hogy ezek a kiemeléseink az egész ismert emberi történelemre jellemző problémákra mutatnak rá? Ha igen, akkor ki merné lesöpörni, felhívítani ezeket az irányulásokat? Keményen és Jézus szellemében fogalmazva az tesz ilyet, aki köves talajnak bizonyult,

útszéli gyökértelenségben görcsölt, vegetált, vagy belefáradt a gaz irtásába, és feladta az önnevelését a kényelmesebb mindennapokért. Persze az ember mindenre tud magyarázatot. A köves talaj mellé rakja, pontosabban lecseréli ezt a példázatot a sziklára építkezés fontosságára. Belefáradásban benne van az „ennyi telt tőlem” halk szava. Ha neked van jó ötleted, csináld meg, én drukkolok. Ez kényelmesebb, hiszen nem kell felelősen dönteni, lelkiismereti hangokhoz igazodni. Elég sodródni, a rohanó világban rohanni, együtt a rohangálókkal. Csakhogy a „sodródásból, engedelmességből” szövegek még a hadseregben sem mindig mentenek fel a háborús tettekbeni és mulasztásbeli bűnök alól. Jó, gorbombáskodni nem érdemes, inkább egymás mentségeire figyelő empatikus szeretetünkkel elindíthatunk egy „rázzuk meg magunkat” biztatást is.

De mi köze ennek a generációs gúla képéhez? Nagyon is sok! Az ember olyan közösségi lény, aki közös értékszemplélete alapján fog össze, tervez meg és kivitelez egy gúlát, egy akkor és ott fontos evangelizációs üzenetet. Teszi ezt az adott kor kihívásaira adandó jézusi válaszként. Nem az a baj, hogy ahány kisközösség, annyi gúla. Ez jó, ez érték. A baj ott kezdődne, hogy ahány kisközösség, annyi jézusidegen klub. A klub a „jó nekünk együtt” hangulatára épül, az egymás mellettségre, és nem az egymásban megbízó, tervszerű „gúlázásra” rendeződik. Ha az élet úgy hozza, születhet ebből is érték, de ez felettebb esetleges. A tornagúla példája a módszert illusztrálja. Alapok, összekötők, támaszok, összehajlók harmóniája teszi lehetővé az alkotást. Ezek mélysége és komolysága adja a gúla értékét. Az ebben résztvevők mindegyike nagyon fontos, egyikük kiesése már megváltoztatja a közös alkotást. Jó esetben ez a változás nem teljes összeomlás... Más szavakkal: az alapítók, a megélők és a továbbfejlesztők testvérbaráti organikus közössége képes maradandót alkotni a ránk bízott örök értékekből. Ha az alapítók alázatból elhallgatnak, és kezük tördelésével drukkolnak az utánuk jövőknek („a fiatalságé a jövő”), a mulasztás bűnét követhetik el. Ha a megélők, akik a mindennapokban igyekeznek valóra váltani az életelveket, de csak azt képviselik, amit nekik sikerült ezekből megvalósítani, az evangélium szubjektívizálásának veszélyét munkálhatják. Azok a továbbfejlesztők, akik azt gondolják, hogy ők nyalintották kerekre a holdat, azok gyökerek nélkül akarnak lombosodni és gyümölcsözni. A gúla azt üzeni, hogy egymás bizalmára, együttműködésére és sokszínű leleményességére szorulunk. Ez mindaddig érvényes, amíg együtt akarunk valami Istennek tetszőt tenni.

Egy mozgalom általában radikális változáson megy át a 3-4. generációval. Ennek legkeményebb szintje, mikor egy irányulás betölti küldetését, és szépen feloldódik, kihál. Egy ateista, erőszakvilágban létrejött mozgalom elveszti a jelentőségét, amikor megszűnnek létbe hívó személyi és tárgyi feltételei. Az alapítók kihálnak, a

pálmát növesztő üldöztetési terhek megszűnnek, megfoghatatlanul feloldódnak. A kihálás csak akkor nem szükségszerű, ha a létbe hívó okok olyan, egész életet érintő elveket, megoldásokat szülnek, hoznak felszínre, amelyek nem korfüggőek, időfelettiek. Ez a „lex aurea”, az arany szabály. A továbbélés akkor valószínűsíthető, ha az adott történelmi kihívásokra

általánosan érvényes értékszemplétekből olyan válaszok születnek, amelyek felette állnak a történelmi kihívásoknak.

A Jézustól tanult és folyamatosan eltanulandó értékszempléte nem túlélésre, hanem további fejlődésre hivatott. Nem a Bokor túlélése a fontos, hanem a rábizott értékszempléte megélése és terjesztése. Tudjuk, hogy

aki a túlélést tűzi zászlajára, az megtette első lépését a megalkuvások felé. Minden kornak, minden generációnak meg kell építene a maga gúláját, a jézusi tartalmakra épülő személyes testvérbarátságok alkotását. Ez felülírja a generációs kérdéseket, mert az elkötelezett együtt működni akarás nem életkor kérdése. Ebben lehet helyük azoknak is, akik „túlsúlyosak”, de stabil hűségűek. Lehet helyük azoknak, akik a mindennapokban hitelesített tapasztalatukkal konstruktívak. Ott a helyük azoknak, akik lelkes önmegvalósítási lendületükkel képesek megtalálni és vállalni helyüket ebben a jézusi csodaépítményben. Fialatok, öregek... Humoros jellegzetesség: a fiatal önmagát ámitja, az öreg másokat. „Vannak, jönnek. Frissek, újak, önzők és forradalmárok. Fialatok. Nehezen értjük nyelvüket is... az igazi ifjúság örökjoga ellen nincs apelláta” (Kós Károly, 1934). Bizony, az is természetes, hogy akik „fiatalon” a gúla felsőbb ágazataiban voltak, azok átadják helyüket és tapasztalatukat az oda alkalmasabbaknak. Bizony az is benne van, hogy a balesetveszélyek csökkentése és a lényeg jobb kifejezése érdekében nézeteltérések mutatkoznak az összeállást illetően. A személyi sérüléseknél, sértődéseknél sokkal lényegesebb, hogy a közös jézusi alapelveket ne érje baleset. Ez a súlyosabb baleset az elvek relativizálásában, másra cserélésében jelentkezik. A mi kezdeményezéseinkben a „Jézuska és a géppuska” nem fér meg egymás mellett. Összetartozásunk és közös értékképviseletünk nélkülözhetetlen eszközei: gondolati értékáramoltatásunk, cselekvési összedolgozásunk, egymás értékeinek értékelő használata. Vagyis osztozás az értékeinkből. Ugye ez működik közöttünk? Adjunk hálát, hogy Jézus szerinti tájékozódásunkban egy irányba tekintünk, és ebbe az irányba is lépegetünk. Ugye ez így is van? Ha ehhez még egy-egy életműgúlat is sikerül építenünk, akkor, ha hegyre épül város nem is,

de legalább hegyre épült gúla lehetünk, örök értékek sokszínű megjelenítői a földön. Valami ilyesmi az Isten Országá, nem?

FARKAS ISTVÁN

HÁLA

„Ekkor haragra lobbant ura, és átadta őt a hóhérok, amíg meg nem fizeti neki az egész tartozást. Így tesz majd az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátotok, mindenki az ő atyjafiának.”

(Máté 18,34-35)

Amikor ötezer év eltelt és kiszabadult a börtönből, megtisztult, gyermeki szemmel nézett a világra, pont úgy, mint az, aki úgy tudja, hogy nincs adóssága. Ismét egy lehetőség lett az élete. Hallotta a madarak énekét, látta a felhők vonulását, friss tavaszi szél simogatta az arcát és az élet körülölelte. Mélyet szippantott a friss, tavaszi levegőből, szeme könnyel telt meg és szájában valamilyen furcsa ízt érzett.

Aztán hirtelen eszébe jutott mindaz, ami egy percre sem hagyta nyugodni börtönévei alatt. Nem emlékezett rá, hogy valaha is kölcsönt kapott volna a királytól akár csak egy dénárt is, nemhogy tízezer tallért. Ezért tette azt a szent fogadalmat magának, hogy ha egyszer kiszabadul, bekérdzkezik a királyhoz és megkérdezi milyen kölcsön miatt kellett ötezer évig börtönben sínylődni.

Az ajtónálló a trónterembe vezette, fel azokon a hosszú egyenes klasszikus stílusú lépcsőkön, melyeket már ismert. Amikor a kapuban elmondta mi járatban van, tekintetük összekapcsolódott és egy pillanatra úgy tűnt neki, mintha az ajtónálló szeme mosolygott volna. Mintha várta volna érkezését.

Mikor a trónterem ajtaja becsapódott mögötte előre ment egészen a trón lépcsőjéig. Nem érzett semmi félelmet, mert számtalanszor elképzelte a helyzetet előre és most minden úgy is történt. A király mozdulatlan arccal nézte, ahogy a trónhoz közeledett, de tekintete nem dőfte át, és nem is simogatta. Olyan volt a tekintete, mintha mindent látott volna egyszerre anélkül, hogy valamire is fókuszált volna.

Eléje érve tisztelettel meghajolt, így maradt néhány másodpercig, majd felegyenesedett. A király szemébe nézett és feltette régen előkészített kérdését.

– Felség, Nagytiszteletű Uram. Most, hogy – úgy tűnik - letöltöttem büntetésem az utolsó dénárig és szabaddá váltam, szeretném megkérdezni, mikor kaptam Tőled kölcsön tízezer talentumot, amikor egész életemben nem láttam ekkora összeget? Ezen töprengtem éjjel és nappal ötezer éven keresztül, de nem találtam választ rá. Kérlek, segíts emlékezniem.

A király szeme egy pillanatra összeszűkül s jobb kezét hirtelen felemelte, mint aki el akar hessegetni egy legyet, de aztán szeme megenyhült s keze ismét megpihent a combján.